Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer magine erets

Ḳaro, Yosef
ויסוי ,וראק

Amśṭerdam, [5]514 [1753/1754]

סיברע לש הליפתו עמש תאירק תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8849

Visual Library

ב"י מגן אברהם

(ב) אם יש לו מים כו' משמע שפוסק כדברי התו' שחבי' הטו' לתלות בתפלה שלא מצר מלוה לחוד כדרך שאר מצו' אבל מה שחילקו בגמ' בין לפניו בין לאחריו לא קאי אלא לעניין להתפלל בי' כדע' רש"י ור"ת הרי"ף ועא"ם סס וטוד"ם דכאן הוא עיקר דכתרת **רלד** (א) אל"ל תפרי עמ"ש בסי' ע"ז דהטעם מפני שלא לכתחל' בין אחרי לקדר' הטעם דא"ל קדים עלתי בלא מנין: (ב) פ' התיר אחרי. ול"ל אי"ל אחר תפ' פ' זו היא בתקוס שחיטות של התמיד ותפלת י"ח בתקוס הקטרתו על המזבח ורחיה ממ"ש המור תפלת כנגד. תיבריס ופרים ביעבלו ביום ט' תשלו שתפלת מנח' כנגד עיקר ה ועמ"ש סי' קלו:

ג א ומשערינן שעות אלו לפי ענין היום ואף אם היום ארוך משערינן לי"ב שעות והם נקראים ד שעות זמניות וכן כל מקום ששערו חכמים בשעות משערינן בשעות אלו (רמב"ם פי' המשנה פ"ק דברכות) ואם יקנא רעבר כמר עבר ורעבר כמר עבר והוא שיעשה ה לעולם בחתר מיניהו שאם עושה ברבנן ומתפלל מנחה עד הלילה שוב אינו יכול להתפלל ערבית מפלג המנחה ולמעלה ואם עושה כר' יהודה ומתפלל ערבית מפלג המנחה ולמעלה צריך ליזהר שלא יתפלל מנחה כאותה שעה ויעכשיו שנהגו להתפלל תפלת המנחה עד הלילה אין להתפלל תפלת ערבית קודם שקיעת החמה ו ואם בדיעבד התפלל תפלת ערבית מפלג המנחה ו ולמעלה יצא ובשעת הדחק יכול להתפלל תפל' ערבית מפלג המנחה ולמעלה:

הגה ולדידן במדינות אלו סנוהגין להתפלל ערבית מפלג המנחה אין לו להתפלל מנחה אחר כך ובדיעבד אם בשעת הדחק יצא אם מתפלל מנח' עד הלילה ז דהיינו נמי בכבנים: (ניח יוסף בשם אבל מוסף ורשב"ם) ב (ב) ח אם יש לו מים צריך ליטול ידיו כדי להתפלל אף ע"פ שאינו יודע להן שום לכלוך ולא יברך: (וע"ל סימן ל"ב סעיף ה') הגה ואפילו ח עומד מלמודו יטול ידיו לתפלה: (מהרי"ל) ואם אין לו מים מזומנים אינו צריך ליטול:

רלד הרוצה להתפלל מנחה גדולה ומנחה קטנה • ובו ב סעיפים:

• הרוצה להתפלל מנחה גדולה ומנחה קטנה אין ראוי לו להתפלל רשות אלא הגדולה ואם יתפלל הגדולה חובה לא יתפלל הקטנה כי אם רשות אבל אין ראוי להתפלל תפלת רשות אלא אם כן בעצמו שהוא זהיר וזריז ואמיד ברעתו לכוין בתפלתו מראש ועד סוף בלא היסח הדעת אבל אם אינו

כה יפה קרינן ביה למה לי רוב זבחיכם:

א (א) אין לומר אחרי קודם מנחה אלא כשיש מנין בב"כ כדי שיתפרו עליו הקדיש שלפני תפלת (הגהות סמ"ק וכל בו) יש שכתבו שבוהגין לומר (ב) פרשת התמיד ב קודם אחרי על תפלת המנחה הסדר של בין הערבים ומנהג יפה הוא (מהרלדיס בשם הר"י וכ"י):

א אם שכח ולא התפלל מנחה מתפלל ערבית שתים ואומר אשרי קודם תפילה שהיא תשלומין המנחה: (ועי"ל סי' ק"ח)

רלה מ"ש הע"ת כאן דאל"כ לא הוי קשה להו לחכמים מידי אין לו ביאור דאדרבה זהו קושיתם דאכמים ס"ל דצריך לקרות ולהתפלל בלילה: **א** קטנים • ומן הדין שני בביטוי' כמ"ש סי' תקס"ב אלא שאין אמו בקיאין לכן בעי' קטנים אבל גדולים לא מהני שנראים נס כיום (תר"י): **ב** וקורא בלא ברכות • ולא יסתוך על ק"ש שעל מעמו חדא מפלי שקורא אותה אחר תפילה ותפיה וק"ש של מוכה צריך לקרותה לכתחלה לפני תפילה ועוד שיש מכוון לצאת בה ועמי' ס'

רלה (א) ג' כוכבים קטנים. ב"י בשם הר"י כתב בעמים כ"ס ב"מ וכיון שאין הכל בקיאין בין ביטוים לקטנים לא יחזר עד שיראו הקטנים עכ"ל • ובסי' תקס"ב לענין תענית כתב ביטוים ול"ל דכתענית לא העריתו כולי האי: (ב) ואם הלכו מקדימין כו' • בח"ה סי' ת' כ דבריב קהילות מהגיים ב' תרוכים לקרות ק"ש של מע ולהתפלל ערבית ג' תר' ד שם קודם הלילה סוכים על ד' דיולאין בק"ש שעל הטעם כמ שכתרבב ע"י השמש כמ לשולם

הלכות ק"ש ותפלה של ערבית

רלה זמן ק"ש של ערבית • ובו ד סעיפים:

א • זמן קריאת שמע בלילה משעת יציאת (א) נשלשה כוכבים **א** קטנים ואם הוא יום מעונין ימתין עד שיצא הספק מלבו ואם קרא קודם לכן יחזור **ב** וקורא אותה בלא ברכות (ב) ואם מצבור מקדימי' לקרות

מגן אברהם הלכות קריאת שמע ותפילה של ערבית מגן דוד

באר הגולה

ג בסם כו' לר' יונה סס ד נמצא הפור בסימן נ"ב וכס נ"ינתי מוסה פרינין:

ה תשובת הר"ם מלי ד' סימן ס' לבתרי מהר"ר ירמיה: סי' נס ו ברכות ב' לשכת לה ברכי יוס: סס בברכות דבן סמלב ב"ה לבלבל בסס

עטרת זקנים

רלג א ומשערינן שעות אלו כו' • ומחשבינן ל"ב שעות היום מעת זריחת השמש עד עת שקיעת החמה ולא שהוא לילה משש ואז עד שעת הרביעי קודם שקיעת החמה זמן מנחה הוא לר"י ולא יותר כן הבנתי משש שעות הלשון בהרים": ב ואם ברעבר התפלל תפלת ערבית מפלג המנחה ולמעלה יצא אבל קודם פלג המנחה לכ"ע אינו רשאי להתפלל (מהרים"ל)

רלד א אם שכח מנחה כו' • אפילו חוזר בסנחת יכול להשלים אותה בזמן תפלה שלאחריה אם רוצה בלא חירוש אבל ערבית ושחרי אין להתפלל אחר' תשלומי אלא בתורת נדבה וצריך לחדש ברכה ובשמע"תפלל ערבית שחים אם שכח ולא התפלל מנחה אין לוס' תחנון לפי שאין נפילת אפים בלילה כנ"ל ופשוט הוא בס"ש לקמן בסי' רל"ו:

פרי חדש

סימן עד

ק"ש בנגד' ולא יתלה בך עניות דבר אחר רחמנא ומה קרא"ת זמנה הכנס בכתן סמנסים הוא חזיב' בסת נאמר בשמי' מוסיפ קריבן לא ותני' הכי כתן דשעות מרחיים חלית רחמנא אסרת נשפעת ומינס לגיר המלי תרכמת לן דבמים בה חנינס כתן סלנו רחמ' את הערוס וכן מוכח מת"ס מתוס' בפ"ק דבסמים מכת דמתרינן כל המצות מברך עליהן עובר לעשיתן חוץ מן מסכה' דלמתי גברת לא חזי ובתנו כתוס' בשם ר"ת דבכל מכילות קאמר דבברת לא חזי דקודם מילד לחים מ"ל לברך לילמת מעוס בדעתוחת אחת אלמנו ולא שכיל ערוס ומ"מ אי לא לברך חמי' דלנו רחמ' את הערוס וקשה מ"מ בריגלין ריקרת וכ"ד המרינן בס"ס מי מחיה וס"ז ל"ק דכתן דמיר' מצילות מ"מ יוכל לברכה לסכי לא מ"ב דכן אבל אם מחת דסך תקנת דלנו חיז לחים מהני אחתי בנ"ת לא חזי בסיר"ז בה ן מחים יוצים ובו חזן לחים ז"מ לבריך ולכן ל"ל מ"ק רחוי לאחר של הדרת ז"ז כלל ומה דקתני

ברכ"ת

הלכות קריאת שמע ותפילה של ערבית מגן דוד

רלה (א) ג' כוכבים קטנים. ב"י בשם הר"י כתב בעמים כ"ס ב"מ וכיון שאין הכל בקיאין בין ביטוים לקטנים לא יחזר עד שיראו הקטנים עכ"ל • ובסי' תקס"ב לענין תענית כתב ביטוים ול"ל דכתענית לא העריתו כולי האי: (ב) ואם הלכו מקדימין כו' • בח"ה סי' ת' כ דבריב קהילות מהגיים ב' תרוכים לקרות ק"ש של מע ולהתפלל ערבית ג' תר' ד שם קודם הלילה סוכים על ד' דיולאין בק"ש שעל הטעם כמ שכתרבב ע"י השמש כמ לשולם

אלא אחרים לאכול בשוד יום ומסיק קרחה דאפי' ק"ח אם הוא בלבוד
ויכין להתפלל ולקרות קריאת שמע בתים האחרונים אם אין יוכל
לקרות ק"ש לפרוש מהם אלא מתפלל ומקרה בזמן שתקנו חכמים לפי כל הדעות
ולא בפחות פרישות ויתפלל וי

רלו כתוב בעמק ברכה שיש להפסיק בין בריקיע כרקיעו ובין בורא יוסר לילה ע"ש. מ"ש תמיד ימלוך עליהו לעולם ועד אע"ג דכתיב מעין החתימה סמוך לחתימה י"ל שאנו מתפללין שימלוך ה' ויקיים הפסוק והיה לעת ערב יהי אור וכו' (טור): ב"ר ב"ח מה

ד ב הקיראה ק"ש של ערבית אחר שעלה עמוד השחר קורם (פי' יציאת החמה מעין הגלגל הרמוזים) החסרה לא יצא ידי חובתו אלא אם כן הירה אנוס (ד) כגון שכור או חולה וכיוצא בהן ואנוס שקרא או לא יאמר השכיבנו רכיון שעלה עמוד השחר אינו זמן שכיבה:

הגה אבל אחר הברכות דהייבו סגיס שלפני ק"ש וברכת אמת ואמונה עד השכיבנו אומר: (עור מרדכי והגהו"מיימוני וע"ל סי' נ"ח סעיף ה')

רלו ברכת קריאת שמע של ערבית ובו ד' סעיפים:

א בערב מברך (א) שתים לפני ק"ש ושתים לאחריה:

ב אין לספר בין גאולה לערבית לתפלה (ב) ואף הנוהגין לומר י"ח פסוקי' ויראו עינינו אין להפסיק בין יראו עינינו לתפילה א יומיהו מה שמכריז ש"צ ראש חדש בין קריש לתפל' ערבית לא הוי הפסק כיון שהוא צורך תפילה סיכון יכול לומר ברכו להוציא מי שלא שמע ולא הוי הפסק:

ג ועיין לעיל סימן ס"ט. ראיתי מקדקדים ב נהגו לעמוד כשאומרים מי"ח פסוקים של ברוך ה' לעולם וכו' ומנהג יפה הוא (ג) כי בתקנו בתקנות תפילת י"ח ועל כן ראוי לעמוד כהן כמו בתפלה:

ד (ד) יוצא צבור שקראו ק"ש ורוצים לעמוד בתפילה ג ב יתפלל עמהם ואחר כך יקרא ק"ש עם ברכותיה:

ד אחר שוטר עמו ישראל איסר אינן אחר ברכת אמן אחר ברכת ד הסלק בכבודו: (וע"ל סימן רע"ו)

ולו סדר

לקרות ק"ש ואם התחיל בהיתר אין לו להפסיק. וכ"מ מביא זה ומתיישב לזה כתב כאן דאחי שעה קודם שמוך לזמן ק"ש יש לאיסור דהא מתחיל בקרוי זמן היתר בתרדכי והר"ר יונה לא זכר אלא קודם ד וכן הרא"ש שמביא כ"י כתב סמוך לו קלת מלפניו ולא כתב קודם ד

כמ"ש בתפלת מנחה סמוך לשקיעה אלא ודאי דכאן שהיה סמוך לזמן איסור בסמוך אלא בסמוך קטן לפני הזמן וכ"ש שהרא"ש כ"י כתבו שמוסיף שהגיע זמן ע"כ אין להתיר בחוי כללע"ד: (ד) כגון שכור כו' כ"י בשם הרא"ש כתב ד"ל סמוך להכן החתם מפם הדי ואיכא תיבי דגבי אבל מי שהיה במוזיר ונתחתה לא ואפי' בנמי ואפי' תקף לאחר ע"ש הר' וכמעט דר"ג דאחר לגבי אם עלה ע"ה חייבים אחם לקרות אם עלה לא ואיכא ולא מ דלא הוי שוגגין נמוריגלא פ לפי שנתשכו אחר עניני מ' עכ"ל ואפי' פוטעים דקאמר פוטעים מחם ח"ו דהא ח"ל כדמשמע בגמרא אלא שיש דשוגג נשור קאמר דהו קרוב לחזיר בחם שהשכיר הלילה ולא קראו ופחתום כל והא דאי' בגמ' דהיה אז דאשתכוח בהילולא דבני דחתו לקמיה דריב"ל אחר כ

הוא ר"ש לסמוך עליו בשעת הדחק וחשבי' להו לאומם ויקראו הכן החמה ולא אמריכן דלא הוי שוגגים כיון שנתשכו אחר עניני כבנין דר"ג ל"ל דבנין דר"ג לא הוי שכורים רק שהו בחמה והכא הוי שכורים בהתחלת זמן ק"ש דאל"כ לא הוי לחוטים כיון דנתשכו אחר המשחה וזה יודע דכל מרבה בשתיה מתאחר אלא דקודם הזמן נשתכרו בהיתר ע"כ"ל כאם נשתכר אדם אחר סמוך הזמן קריאת שמע לא מקרי אונס ואין לו שיעור לקריאת רק עד שש ע"ה ותו לא:

רלו (א) ב' לפניה: יהוש ר"י בר בון בשם ריב"ל ע"ש שנינו בהלכתיך ר"ג בשם ר' מנא אומר כל המקיים שנים בהלכתיך בא לו קיי' והגיית בו יומם ולילה: כתב הטור בשם אומרים שאומרים תמיד ימלוך עליהו לעולם ועד בא"י המעריב ערבים ולא סמוך לתחיתה מעין החתימה אחר הרא"ש ע"ז שאנו מתפללין ה' לעולם ויקיים הפסוק והיה לעת ערב יהיה אור ואיתר לנו ויתקיים לשון הוי קלת מעין החתימה: (ב) ואף המוגיים נוהגים ר"ח פסוקים כ בטור כתו' שזה ניתקן לפי שביתי' הראשוני' היו בתי כנסיות שלהם כ והיו ירחים להתאחר שם עד זמן תפלת ערבי' ותקנו לומר פסוקי' אלו בהם י"ח אזכרות כנגד י"ח ברכו' שיש בתפל' ערבי' ועתה שחזרו לה ערבית בבתי כנסיות לא נתבטל מנהג הראשון כו' ויש מן הגדולים שלא לאמרם עכ"ל. וכבי' דהיינו הרמב"ן ורשב"ם. ועפ"ז כ"ל מי שבא לב"ה אחר שהתחיל הצבור להתפלל ביחידות מנחה וקורא ק"ש וברכותיה אומר עמו ישראל לעד והצבור מתחילין להתפל' ערבי' יוכל תכף להתפל' עמהם ופסוקי' דברוך ה' לעולם אמן ויראו עינינו יאמר אח"כ דמין הנהגו שלא לאמרם כלל יכול בזה לסמוך עליהם ולדלגם כדי להתפלל עם הצבור ולומ' אות אח"כ כל"ל פשוט: (ג) כי נתקנו בתקנות תפלה לפי מרגלה שהאומרים בתיבות שפיר דעו דאם האומרם תעומד בתכוין שיהיה זה בתקנה י"ח ל"כ יצא ידי תפילת ערבית והיתר יתפלל אח"כ מרגיל דהוי כמי שהתפלל ואחר ומתפלל דכתב הטור סי' ק"ו דהוה לתקריב ב' תמידין וא"ל דנתשב לתפילת ערבית אריכתא וכיון שאינו בהלכתא גדולה אריכתא כדאיתא בגמ' פ"ק דברכות זה אינו דהא אומרים קדיש תפילת ערבית וזה מורה על הפסק מ"ש קודם לזה ואיתיה מלא הש סי' זה וז"ל כתב רב נטרונאי מדברי חכמים א"ח בערב אלא ב' לפניה וב' לאחריה וכיון שהלכה כרב דאמר תפילת ערבית רשות תקנו אחרונ שאחר שומר עמו ישראל לעד יאמר פסוקים שיש בהם אזכרות ובא ומר לאחריהם ברכה ומסיים בקדושה כלומר נסתיים תפלה עכ"ל הרי נמי דקדיש מורה על הפסק מ"ש בתחלה ויתיר נתשבוהו לתפילת ערבית דבתר הקדיש בטלתא אי אומר מיושב מורה על גאולה אריכתא כמו הבדל שהרי אין שום הפסק ביניה והוי כמו השכיבנו ממש מתא"כ אם רוצ' לחשוב אותו במקו' תפיל' י"ח כנלע"ד אח"ז מצאתי כן בס' מהרי"ל ורש (ד) אלא לצבור שקראו כו' הטעם דעפי עדיף להתפלל עם הצבור ממה שיסוך גאולה לתפילה של ערבית ואם בא לבה"כ אחר ברכו ויוכל להתפ מנחה ויסיי כשיתחילו הקהל ערבי' ים לעיין מה יעשה דאין ללמוד מדין זה דגם בזה יסיי' מנחה ואח"כ יצא, זפל' מנית תכף עם הקהל ואח"כ יקרא ק דשאני כאן דאין לפניו אלא תפלה א' בזה אחרי' שעב יתפלל אותה עם הקהל ואח"כ ק"ש מש"ל כזה דהא ס ב' תפילו' לפניו וע"כ יתפלל פעם אחת ביחידו' א"כ ניחא דימתין עד שיגיעו הקהל לתפלת ערבית ויתפלל עמהם ואח"כ יקרא ק"ש ויתפלל ערבי' וירויח בזה שמיכת גאולה לתפלה ול"ת בזה לא משבחי' בסמיכ' גאולה לתפילה אלא יתפלל ב' התפלו' זה אח"ז דהיינו הטני' עם הקהל דהיאך ניחא שיתפל' מנחה אלו עם הקהל והלא לא ר לו שותפו' שהם חופסי' אותו ואזמן לילה שהרי מתפלל' ערבי' והוא חופסו עדיין ליום שהוא מתפלל מנחה ואפי' במה שמתפללי' הקהל ערבי' תכף אי מנחה אחרי' דהוי חרי קולי דסתרי אהדדי דהא בתפילה הקילו בס"מ הרא"ש ריש ברכות והיינו ש בפעם א' אבל כאן דבפע' א' רוצה להשתתף עמה' ובאמת אין להם שותפות והו' מתפלל' אנו מתפל' אחר' לגמרי ויש ללמוד חילוק זה מה"ש ה ד' במי ששהה להתפלל בע"ש מנחה עד שהקהל עונים ברכו דפסק שם בתם כבר עמה עמהם ברכו ומילא עשאו קודם לא יתפלל שם מנחה ויתפל לא

ערבית שהיה אבל אם הוא

לא

ס"ם מ' כרסכלי מנסי ר"ע ס"ס בגמרא: ס"ברכות יח כ"ס ר' ובדרי יוחנן ס"ר"מס כס ובתוסה ד"ה ר"ש נתחסנה לחנור נסס ר"ע לפי' תוסלו לנעמה הפוסמות והר"מס ובי"ס בגל מו והרסכנ סס הרחנגס נפרק מ' מה"ב:

עטרת זקנים

ב הקורא ק"ש אחר שעלה ע"ר אז לא יאמר השכיבנו אבל אם קורא קודם שעלה ע"ח יאמר השכיבנו דכל הלילה זמן שכיבה (טור) ז אומרו דעת הרשב"א בתשובה וכת' השעם לפי שתפלת ערבית ראשונה הוא ובקבע עליו מהרי"ל בהגהות ה"ל ול"נ הרא שקבעו חובה ועוד אפ"לורשות ס"ם כ"ל הרא שאח' מתפלל צריך אחרי ליזהר שלא להפסיק כמו בשאר תפלות כרמשמע לרה"א בסס"נ ולכן יראה שחשש יקרים עצמו שיפול להגיע ליעל. ויבא קודם הקהל ויכריז ברתפלתו כך מצאתי כתוב בחתב אם ו' הנאמן מהרי"ל בשם מהרש"ל נע"כ אין נכון לומר הפסוקים כגון ועתה יגדל נא כח ה' לפי שאין לנו להפסיק אלא מה שקבעו חז"ל ויש ליש בשע שאומרים ברוך ה' לעולם אמן (מהרש"ל ומהרר"ן בסס' מגלה עטוקות אמן ר"ן): ג ירתפלל עמהם: ד תפלה עם הצבור עדיף מסמ"ל נאולה לתפלת ערבי שהוא רשות אבל בשחרית לא אסרינן רבי (ב"י):

פרי חדש

סימן עד

מיסחלי חיכמ לחיחר דסחלי הסם דקחיירי בכהות מוכרת מחיחלי מר"ת בכסיס ומחן וכיה סיחה סחיה מחכמ' כבנד כנגד לנו ואחמ קמחר בנינים לח מהבי לפי סחיו כיסוי הח לחו הבי כיון דהוי זמן מוסכ מיעוד סיוכ לחרן הברכה בכס"ג לח מיסחי' לדילמח מיסחלי אבל מבח גבי ס"ם ברין מכות הרבם ומיסום לדילמח מיסחלי ומין לומר בכיון דענינ סמוי דמ"בח גלמו נורוסיחיו מיבכר דלהם כמי גבי סם לחם לן לחסרוי לגחי ליחבח גופו בס גרוסחיו זה על זה ובמבי חיכמ סיוי לח מייסינן דלמח מיסחלי חו לר' יוסי דקחר דבינן דבמילה בזחבה מנה לח מהבריכן חנחי ומבח ידיס על הסם לחחלי לח קחר סיחבח ברוסחיו זה על זה הבן חילבח מדיסח מפי מיל דסחלי הסם דלח לחסר דבח בדין לבוים פנחו

רלו ברכת קריאת שמע של ערבית ובו ד' סעיפים:

ד' מנחה ויסיי כשיתחילו הקהל ערבי' ים לעיין מה יעשה דאין ללמוד מדין זה דגם בזה יסיי' מנחה ואח"כ יקרא ק דשאני כאן דאין לפניו אלא תפלה א' בזה אחרי' שעב יתפלל אותה עם הקהל ואח"כ ק"ש מש"ל כזה דהא ס ב' תפילו' לפניו וע"כ יתפלל פעם אחת ביחידו' א"כ ניחא דימתין עד שיגיעו הקהל לתפלת ערבית ויתפלל עמהם ואח"כ יקרא ק"ש ויתפלל ערבי' וירויח בזה שמיכת גאולה לתפלה ול"ת בזה לא משבחי' בסמיכ' גאולה לתפילה אלא יתפלל ב' התפלו' זה אח"ז דהיינו הטני' עם הקהל דהיאך ניחא שיתפל' מנחה אלו עם הקהל והלא לא ר לו שותפו' שהם חופסי' אותו וזמן לילה שהרי מתפלל' ערבי' והוא חופסו עדיין ליום שהוא מתפלל מנחה אחרי' דהוי חרי קולי דסתרי אהדדי דהא בתפילה הקילו בס"מ הרא"ש ריש ברכות והיינו ש בפעם א' אבל כאן דבפע' א' רוצה להשתתף עמה' ובאמת אין להם שותפות והו' מתפלל' אנו מתפל' אחר' לגמרי ויש ללמוד חילוק זה מה"ש ה ד' במי ששהה להתפלל בע"ש מנחה עד שהקהל עונים ברכו דפסק שם בתם כבר עמה עמהם ברכו ומילא עשאו קודם לא יתפלל שם מנחה ויתפל לא

רלז סדר תפלת ערבית. וכו' סעיפים: א

א [1]אין שליח צבור חוזר התפלה כתפלת ערבית: **א** (ואין מתפלין על פניהם לאחר ערבית):

רלח לקבוע עתים לתורה בלילה. וכו' סעיפים: ג

א [1]צריך ליזהר בלמוד הלילה יותר מבשאר יום והמבטלו עונשו מרובה:

ב [2]אם יש לו חק קבוע ללמוד כך וכך ליום והיה מרוד ביום ולא השלימו **א** ישלימנו בלילה מיד:

רלט דין קריאת שמע על מטתו. וכו' סעיפים: ד

א [1]קורא על מטתו **א** פרשה ראשונה של שמע **ב** ומברך המפיל חבלי שינה על עיני וכולי:

הגה ויקרא קריאת שמע **ג** סמוך לשמתו ואין מוכלים ומותים ולא מדברים אמר ק"ש מעל מטתו אלא **ד** יש מיר מלאם' אחרי בלבבכם על מטבבכם וגו' ו"ו סלה (כל בורוקה ורבינו יהודה ס"ג) ושיון לעגל סי' ס"ג אי מותר לקרות **ה** כשהוא טוכב ואם קרא ק"ש ולא יוכל לישן מיד לו **ו** חוזר וקורא כמה פעמים זה אחר זה עד שיסתקע בשינה ואם יקרא קריאתו סמוך לשנתו (הגהות מיימוני פ"ו) ואין מברכין על ק"ש של ערבית: (הגהות מיימוני פ"ו וב"י בשם תוספות פרק בל הבשר)

ואומר **ז** ויושב בסתר עליון ואומר ה' מרה רבו צרי עד לה' הישועה ואומר [2]ברוך ה' ביום ברוך ה' בלילה ברוך ה' בשכבנו ברוך ה' בקומנו ויאמר ה' אל השטן יגער ה' בך השטן וכו' ה' שומרך וכו' מעתה ועד עולם בירך אפקיד רוחי וכו' יברכך ה' וכו' עד וישם לך שלום ואומר להשכיבנו עד סיום לחתימה:

ב [3]כשיפשים חלוקו לא יתפנו מסטה למעלה שאם כן נמצא גופו ערום אלא יפשטנו דרך ראשו ויכסה עצמו בסרינו מתחת ויכנס ב[illegible] בטפתו:

רמ איך יתנהג האדם בתשמיש מטתו. וכו' י"ז סעיפים:

[1]אם היה נשוי לא יהא רגיל ביותר עם אשתו אלא [2]בעונה האסורה בתורה **א** הטיילים שפרנסתן [illegible] אין פורעים מס עונתן בכל יום. הפועלים שעושים מלאכה בעיר אחת **ב** ולנין בכל לילה [illegible] אחת בשבוע ואם עושי מלאכה בעירם פעמים בשבוע. החמרים אחת בשבוע. הגמלי' אחת [illegible] הפנים אחת לשנה חרשים. **א** ועונת **ג** תלמידי חכמים מליל שבת לליל שבת [3]בכל ארם [illegible] אם אשתו בליל שבילתה (**א**) [illegible] שיוצא לדרך מצוה וכן אם אשתו [illegible] **ד** חייב [illegible] כשהוא מצוי אצלה לא יכוין להנאתו אלא כאדם שפורע חובו שהוא חייב בעונתה [illegible] בנים עוסקים בתורה ומקיימי' מצות בישראל וכן אם מכוין לתקון הולד **ה** שבשם [illegible] יפה לו שהתוך כך יצא סלובן ומזורז שפיר דמי. ואם הוא מכוין לגדור עצמו בת כרי שלא [illegible] מכוון אל הדבר ההוא. הגה גם כזה יש קבול שכר לך (מור) יותר טוב

רלז **רלח** אחרונים בפ' הדר לא מחרי לילה אלא לשנתם ופי' התו' כגון בלילי תקופת תתו. והב"ח כתב שהאחרונים קבלו מהבכי עד קומי פי' מעבוטות עד ע"כ. שבכי ותקומי עד שבכי פי' חע"כ עד מבוטות קומי פי' ללמוד בלילה. ובע"ם כתב תע"ו כתב עד ע"ו בתיר ו"ל דהזן שיטה הוא ח' שעות וכי' שבתי ח"ו יטיח לי. וכ"ל דהבל לפי מה שהאחדים וכתב ש"ס ר"ל ע"ש: **א** ישלימנו. דהוי נדר ולכן יתחל בתחלה שלאחיו. עלון נדר עכ"ל סי' רי"ג ורי"ד ס"ב:

רלט **א** פרשה ראשונה. ורי"ן כתב ע"ם המדר' לומר כל ק"ש שהיא רוח"ח חיבות לשון רוח"ח מיבריו ועמ"ם סי' רל"ה: ב ומברך המפיל וכו'. משמע דברכת המפיל יתחל אחר שמע כדי שתהא הברכה סמוכה לשינה וכן עיקר כל"ל. ומסדור לשון העור וכ"ע משמע דאח"ב שמע יתחל המפיל ואח"כ יתחל שמע בסתר וכו' וכ"ל דעעמו משו דבמ' ח"ל משום שיעל' רק משום דילמא מקרא אחרו בלבבכם כדאי' בגמ' מכ"ל דאת אי בקיאה סמוך לשינה לכן כ"ל קודם ברכת המפיל מלא יהיה המפסק בין ברכה לשינה. אבל יושב בסתר ועוכן דהוי משום שיעור לא הוי המפסק אבל הרמב"ם פ"ז והב"מ ס"ל דגם שמע הוי משום שיעור וכ"כ התו' ריש ברכות דמוכח כן בגמרא וכ"ה בירוש' וביראים ס"ק ליתא פלוגתא דר' זעירא דקרי וחזר וקרי ס"ל דשמע אומר באחרונה וריב"ל ס"ל דאומר מזמורים אח"כ כלא דהרמב"ם והג"מ ס"ל כר' זעירא והשור וכ"ו ס"ל דגם שמע הוי משום שיעור וכ"כ מהתוס' על הרא"ש שכתב קורא וחזר וקורא וכו' והיא נגד דעת הרב"ו ולענין הלכה ל"ל דהלכה כריב"ל כמ"ש בריב"ף פ' בני מעיר. ובאמת המזמורים אינן חיוב כלל רק שמע והמפיל רק שנהגו לאומרם מדחזי' דריב"ל אומרם המנהג לאומרם ואף ריב"ל לא אחר אלא

רלח **א** [1]צריך. ליזהר בלילה כו'. אחרונים קבלו ליסר ששבבי עד קומי שבבי ומקומי עד שבבי קומי:

רלט ריש לקרות ק"ש עד נסירא לקמי ריש ברכ' רס"ח תיבות וצ"ל רס"ח אבנים (שהר"ל לוה"א ושהרא"ש ל"ל) ריש סי' שיתב לומר נ"ל אחרת"ש מזמור אוסקרה כי הלהני (חס"ל) אין מברכין עליה ש"ל ערבית פי' אבל ועל ק"ש אין לברך:

רמ **א** ועונת ת"חכ'. והא דלא אמר ר' בקיאור ועונת ת"ח בלילי שבת נראה משום דמשום הקרב הר"ן פ' אע"פ דדוקא סרחים רת"ח עונתו בבקר ום"ם יש רשות לת"ח למעש עונתו כשאין לבו פנוי מחשבת רוב ליסודו ונם הרמב"ם כתב דוקא ת"ח הבריאן כפ"ש לקמן סי' ר"ל ע"כ בא לנו לחודש ראון רק"ח רשאי לקחתך לשמש ב"א מליל שבת ללילי שבת עונת ואי אסר עונת ת"ח בלי שבת הוה משמע בלילה הזא חוזב עונה ואם יראה יוסיף לקבה מליל שבת לליל שבת לתורה דוקא בלילי שבת דאא חיוב עונה ולא יכול להוסיף:

פרי חדש

סימן עד

[illegible]

עטרת זקנים

רלח **א** צריך. ליזהר בלילה הלילה כו'. אחרונים קבלו ליסר ששבבי עד קומי שבבי ומקומי עד שבבי קומי:

רלט ריש לקרות ק"ש עד נסירא לקמי ריש ברכ' רס"ח תיבות וצ"ל רס"ח אבנים (שהר"ל לוה"א ושהרא"ש ל"ל) ריש סי' שיתב לומר נ"ל אחרת"ש מזמור אוסקרה כי הלהני (חס"ל) אין מברכין עליה ש"ל ערבית פי' אבל ועל ק"ש אין לברך:

רמ **א** ועונת ת"חכ'. והא דלא אמר ר' בקיאור ועונת ת"ח בלילי שבת נראה משום דמשום הקרב הר"ן פ' אע"פ דדוקא סרחים רת"ח עונתו בבקר ום"ם יש רשות לת"ח למעש עונתו כשאין לבו פנוי מחשבת רוב ליסודו ונם הרמב"ם כתב דוקא ת"ח הבריאן כפ"ש לקמן סי' ר"ל ע"כ בא לנו לחודש ראון רק"ח רשאי לקחתך לשמש ב"א מליל שבת ללילי שבת עונת ואי אסר עונת ת"ח בלי שבת הוה משמע בלילה הזא חוזב עונה ואם יראה יוסיף לקבה מליל שבת לליל שבת לתורה דוקא בלילי שבת דאא חיוב עונה ולא יכול להוסיף:

---

[1]אין מתפלין בפרק פ' מפלת ומפור ד"ל מפלת: [2]ברכות ל' ודף פ' לבטומות קו ל"מר בשם רב כהנא בפרק ר"מ אבל בר"מ אבל אבל מלאת: [3]בת מדת קלת: [1]אם מדר מהת הברכות בב דהות הגין נגל מדס בכיוות בב [2]מחמחות מ מדת דיב. כונה בנים דרבי יוסף בפי מת בב דיומות מס לסמוס מל ובמי' רפי' ומיוונין ס"ל ובוסה כ' ומר ש"ס בשם ברחלי:

---

[1]אין מתפלין בפרק פ' מפלת ומפור ד"ל מפלת: [2]ברכות ל' ודף פ' לבטומות קו ל"מר בשם רב כהנא בפרק ר"מ אבל בר"מ אבל אבל מלאת: [3]בת מדת קלת: [1]אם מדר מהת הברכות בב דהות הגין נגל מדס בכיוות בב [2]מחמחות מ מדת דיב. כונה בנים דרבי יוסף בפי מת בב דיומות מס לסמוס מל ובמי' רפי' ומיוונין ס"ל ובוסה כ' ומר ש"ס בשם ברחלי:

ן ויתן עיניו. פי' שיתן מחשבתו בשעת תפילתו על האחרת: ז אמוסה. אפי' תינוקת אמוסה רק שהיא לבן לבן ופיים ואח"כ יבעול: ח שמות. בשעת תפילתו בכל אם היא רעויה בשעת תפילתו חע"פ שהיא שמות ערי (טור): ט תמורה. אפי' שתיהן נשיו כגון שתכוין לו ומזדמנה לו האחרת (טור) וכ"ע דהלא יעקב ואתכוין לרחל על לאה זנכסי"מ כתב שמשו זה לא נעלו שבנו ראובן חלק בא"י רק בעבר הירדן ומ"מ כ"ע שיהיו ח"ו מן המורדי. והפוסעי וכפרע שהיא נתעברה מכילה זו כמ"ש החוס ביבמות דף ע"ז וכ"ל דדוק כשרלה רחל שוכבת במטה ונתכוין לנוף זה ואח"כ נזדמנה לו לאה תחתיו אבל יעקב משעת כניסתו לחופה רחה לאה ונתכוין לנוף רק שבבר שמה רחל לית לן בה. וכיולא בזה חילקו בסנהדרין גבי נתכוין להרוג את זה והרג את זה: ימורדת. דאתרה לא בעולה לרואתו פב הוא משום עמה אע"פ ערלויה בטבע תמתי: יא שכרות. הוא לו היה שכורה: יב נרוסת. הלב שבו עתו לגרשה אע"פ שהו' חוטבה כגון מאותן שכופין להוליה: יג ערבוביא. כגון שנתן דעתו על אחרת כמ"ש ס"ב: יד חלופה. שתבעתו בפהוהרי היא כזון לאסו' לקייתה אבל מי שאשתו מגלה אותו ומקבל עלמה שיתן דעתו עליה ס"ל בנים מהוגני: טו מחילה. ל"ל דאם יש נקביים וחלוטות בעין מרוגה אף על פי דלעניין טומאה תשיבי כמחילה כדאי' בחלות פ"ל אבל הכא אסור עד שיהיו הספרי מכוסין מן העין שאין נראין ומתמ"ם רס' סע"ו משמע קלת דערי: יז בית אחר יפי' חדר: יח לו ספרי. ע"ם ז' ופסו דגם המזון לריך לכסו בכלים ס"ל ז' תוך כלי עבי"ר סי' רפ"ו: יח אפי' ע"ז של תלמוד. כלומר אע"ג דתלמוד לא ניתן ליכתב בזמניה כיון דבזמן הזה ניתנו ליכתב ה"ל כשאר ספרי: יט ארגז. ואם הארגז גדול שמחזי מ"ם אלה והוא אמה על אמה ברוס ג' אמות תולקת רשות לעצמ' ולריך עיון: (רמ"א בתשובה סימן ל"ד) ונראה לי לקבל דאפי' לענין טומאה דאורייתא מקלינן עיין מ"ם סימן מ"ד: כ כדי שלא ישמע וכו'. וכתו' בים"ם בב"ק פ"ז סי' מ"ג ואין זה שלא לפרוסי' או לחי שלבו נוקפו שיהרהר באחר. עכ"ל. וה"ק כלי' כתבו סוגות נורחות דוקא אחר

פאר הגולה

תעזה יג. ענדריס כ' יפס לפס לפרחליך כ' בעבר הקרוסף מעור בפס מסכת כלה לגנה מ' שעור פס ורחליך מהם דפסחים קיא. מעבות פס ופס כתו' לפס תוספות ופר' אתם ורחליך לפס בגארת ענדריס כ' מחיאת שנוס ופס ח מור נפס פרחליך נפס ולא לפס נפס פרחליך לפס לתוביה ס' ענדריס כ' אמת דנרכות סב זסוסה כ' ותבינה ס' נפי הרלין הנלחליך נבוס ולין לקו' פס ורחליך לפס בגארת מעבות יח לבאוכי נסוף פרק הטלים נפסר בעלי סנסם ענמן הרמבש בפ"ל מהלכו' דעו' כפס ביעין ע'

עטרת זקנים

כולא יבעול ביום יציאתו לדרך כו' ויש להקשות שהרי אמרו חייב אדם לעקור את אשתו בשעה שיצא לדרך אפילו רוחא סמוך לוסרתה כדלע"ל סימן א' ושמעתי לפרש כשהולך ברגליו בדרך אז לא ישמש וס"ש חייב לעקור את אשתו מ"ר כשהוא ישב בקרון אי רוכב (מהרש"ל) ועוד ל"ל ביום יציאת אבור אבל בלילה שלפניו או לאחריו מותר דומי לס"ש ולא ביום שנכנס למדינה דלא אסור לשמש אלא אותו יום ממש אבל בלילה שלפניו או שלאחריו הוא מותר דחא עתה ח"ה הוא בלילה שבת ומצינו מילך לפרחץ בע"ש כדלקמן בס' ר"ם אך קשה מ"ש לא לפניהם ולא לאחריהם משמע היום שלפני היצא אסור לשמש וא"כ קשה אך ש"ד לומר דהלילה שלפני היצאה מותר והיום שלפנין אסור לכן נראה לפרש כמ"ש לא לפניהם אי אינם הקזה ויום הפרחץ וע"ז שפיר קאמר לא לפניהם ולא לאחריהם פירוש לפני הקזה ולאחר הקזה הן לפני המרחץ ולאחר המרחץ דאיך נאסר על יצא' הדרך ולא

פרי חדש

סימן עד

לחרו וקרות ויש עוכרין כדבנו ואם אינה מן הקנת מסתכן נוסי בדרשוהיו דעדיפת עפי מ"ל לא אמוסיפין אלא משמע דלא מהני אלא עוברן כדבנו ובכי נקיטין:

כ"ר כתב כס"ש ירי בפס"ב דלי יסרחל זה' בני פרוס אם עבנבמים ובדוחיפס מנוסות אמפ"ר סגל בופו פרוס מוחר לקרו' ק"פ ולנרך בנבדן וק"! ומ"ש דאחרינן כנרכות פרנבו אין בסם מסוס פרוס ואינו

טוב היה לו לרחות את יצרן ולכבות אותו כי אבר קטן יש באדם מרעיבו שבע משביעו רעב אבל מי שאינו צריך לדבר אלא שמעורר תאותו כדי למלאת תאותו זו היא עצת יצר הרע ומן החיתר יסיתנו אל האיסור ועל זה אמרו רבותינו ז"ל המקשה עצמו לדעת יהא בגדוי:

ב לא ישתה אדם בכוס זה ו ורתן עיניו בכוס אחר ואפילו שתיהן נשיו:

ג וברות מכם המורדים והפושעים בי אלו בני תשעה מידות בני ז אניסה בני ח שנואה בני ט תמורה בני י מורדת בני יא שכרות בני יב נרוסת הלב בני יג ערבוביא בני יד חלופה חבושה סעל פניו שכל המתבייש אינו חוטא רכתיב ובעבור תהיה יראתו על פניכם זו הבושה תחטאו ועור דקא מגרה יצר הרע בנפשיה וכל שכן הנושק שם שעובר על כל אלה ועור שעובר על תשקצו את נפשותיכם:

ה הוא למטה והיא למעלה זו דרך עוות שמשו שניהם כאחד זה דרך עקש:

ו אסור לשכב מטתו בפני כל אדם אם הוא נעור ואפי' על ידי הפסק מחיצה עשרה שאין יודע לדבר סותר בית שיש בו ספר תורה או חומש העשויים בגלילה אסור לשכב בפניו טו מחיצה (ולענין לעשותה בסכת ע"לריס סימן מע"ו) ואם יש לו יז בית אחר אסור עד שיש ואם יש בו תפילין יח ספרים יח אפילו של גטרא אסור עד שיתנם בכלי בתוך כלי והוא שלא השני מיוחר להם (וע"ל סימן מ' סעיף כ') אבל אם הוא מיוחר להם אפילו מאה כחר חשיב אם טלית על גבי יט ארגז חשוב ככלי בתוך כלי:

ז לא ישמש בתחלת הלילה ולא בסופה כ כדי שלא ישמע קול בני אדם ויבא לחשוב באשה אחרת באמצע הלילה:

ח ויישמש באימה וביראה כמ"ש על ר"א שהיה מגלה פפח ומכסה טפח ורוחה כמי שבאו שר מ וביראה כאילו כפאו שר ויש מפרשים מגלה מפח ומכסה טפח שלא היה ממרק האבר בשעת כדי למעט הנאתו ודוחה כמו שכפאו שר שעושה הדבר באונס ויש מפרשים מגלה שפח שבאשה עכשיו מגלה אותו לצורך תשמיש ועכשיו מכסה אותה כלומר שלא היה מאריך באותה מעשה ורוחה שבעתו חשר ונבע והניח המעשה כל כך היה כא מקצר בתשמיש ויש מפרשים מגלה פפח שהיתה חוגרת בו שאף בשעת תשמיש כב היה מצריכה לחוגרו ומגלה רק טפח מסנה ומכסה למעט הנאתו וכולהו פירוש איתנהו וצריך בעל נפש ליזהר בהם:

ט זלא יספר עמה בדברים כג שאינם מעניינים תשמיש לא בשעת תשמיש ולא קודם לכן שלא יהא באשה אחרת ואם מיפר עמה ושמש אמרו עליו מגיר לאדם מה שיחו אפי' שיחה קלה שבין אדם מגירין לו בשעת הדין:

יאם היה לו בעם עמה אסור לשמש עד שיפייסנה ויכול לספר עמה קודם תשמיש כדי לרצותה: יא אסור לשמש לאור הנר יאע"פ שמאפיל בטליתו: הגה אבל אם עושה מחילה נגוף עשרה לכל (הגהות מיימוני פ"ג מהל' י"ט) כד אף על פי שהאור נראה דרך המחילה כגון שהפסק ערי (ב) כן נראה לי מדברי רש"י בפרק ב' דמסכת בילה דף כ"ב גם אמרינן התם דערי בלילה ואם מותר לעשות מחילה זו בשבת ע"ל ריס סי' סע"ו: יב כן אסור לשמש ביום אלא אם כן הוא בית אפל הגה כה ותלמיד חכם כו מחפיל בטליתו ערי: (טור)

יב אסור לשמש מטתו בשני רעבון אלא לחשוכי בנים (פי' מי שאין לו בנים) הגה ועלמי' תקע והוא הדין בשאר גרות שהם כרעבון: (ירושלמי דתענית)

יג אבסנאי אסור לשמש כז ואם יחדו לו ולאשתו בית מות ובלבר שלא יישן כח בטליתו של בע"ל

יד שכבת זרע הוא כח הגוף ומאור העינים וכל זמן שתצא ביותר הגוף כלה ותיו אוכרים וכל בבעיל' וזקנה קופצ' עליו וכחו תשש ועיניו כהות וריח רע נורף ספו ושער ראשו ונבו' עיניו ורש נושרים ושער זקנו ושחיו ושער רגליו רבה ושיניו נושרות והרבה כאבים חוץ מאלו באים עליו אם הרופאים אחד מאלף מת משאר חלאים והאלף מרוב תשמיש לפיכך צריך אדם ליזהר:

טו לא יבעול והוא שבע ורעב אלא כשיתעכל המזון שבמעיו הולא יבעול מעוסר ולא מיושב ולא המרחץ ולא ביום שנכנס למרחץ ולא ביום חקוה ב ולא ביום

לשון בשעה משמע כך וחו דשם כתב בס"ח לא לפניהם: (ב) אבל רש"ו. פי' דשם דף כ"ב פירש"י מחילה בסדין ומסתם מרחה דעדיין אין זה מוכרח ולפי הטעם דלניעות אינו יוחא זה מותר וכמ' כוונת הלר"ן כתב בפי' לאסור בזה ומיר מותר לשמש אם הוא בעליתו דלא נרע מוס רש"ל בביאור סימן

עטרת זקנים

ב ולא יבעול ביום יציאתו לדרך כו' ויש להקשות שהרי אמרו חייב אדם לעקור את אשתו בשעה שיצא לדרך אפילו רוחא סמוך לוסרתה כדלע"ל סימן א' ושמעתי לפרש כשהולך ברגליו בדרך אז לא ישמש וס"ש חייב לעקור את אשתו מ"ר כשהוא ישב בקרון אי רוכב (מהרש"ל) ועוד ל"ל ביום יציאת אבור אבל בלילה שלפניו או לאחריו מותר דומי לס"ש ולא ביום שנכנס למדינה דלא אסור לשמש אלא אותו יום ממש אבל בלילה שלפניו או שלאחריו הוא מותר דחא עתה ח"ה הוא בלילה שבת ומצינו מילך לפרחץ בע"ש כדלקמן בס' ר"ם אך קשה מ"ש לא לפניהם ולא לאחריהם משמע היום שלפני היצא אסור לשמש וא"כ קשה אך ש"ד לומר דהלילה שלפני היצאה מותר והיום שלפנין אסור לכן נראה לפרש כמ"ש לא לפניהם אי אינם הקזה ויום הפרחץ וע"ז שפיר קאמר לא לפניהם ולא לאחריהם פירוש לפני הקזה ולאחר הקזה הן לפני המרחץ ולאחר המרחץ דאיך נאסר על יצא' הדרך ולא

חטו' ומ"מ ירחה אלא יטה ח"ו לידי קרי עי"כ עמ"ס סי' רל"ט: כא מקצר התשמיש וקשה והלא אמרו בסבר שמשהין עלמן על הכמה לבנים ותי' הרמב"ד דל המעשים שהם לש"ם טובים הן מי שיודע בעלמו שיתריך ולא תכנס בו מחשבה אחרת ומשהה עלמו כדי שתהנה אשתו מתחלה הקב"ה מסלם לו בנים כדרים ומיסלינו בוטח בעלמו ומתחר כדי לינלל מן החטא גם הוא עושה מלוה והקב"ה נותן לו זכרי': כב הוא לחונרו ל"ע דבה"ע סמי' ע"ו אית' האומר ח"אלא אני בבגדי היולית ויתן כתובה דבעי דוק קירוב בשר וכם"ח סל"ק ע"ו אי' שמשל בשם ויקרא רבה דהקב"ה שונא המשמש ערום: כג אחיו מעניני תשמיש. אבל מעניני תשמיש ערים כדי להרבו' תאותו (טור) ועכ"ע שם סי' תקי"ב) וכבוטו' כתוב ג"כ אלא יראה אור דגורם נכפה לבניו אפילו היה מעוברת ובסמ"ה לוהיהן בכילה אם הריעות עטות ואם אפילו אין מתחיבות לגמרי ערים ואם אין כילה אע"פ שפי הגר מהופך לגד אחר ואינו מחיר כל כך או שהוא בתוך עשיית אסור) ול"ל דה"ה כ' מרבל שעוה בתוך הספורת) ואם הלבנה מחירה עליהם להדיח אסור אבל אם מחירה לבית ולא עליהם אין חשש כל כך (ובכ"ה אוסר) אם הם תחת אויר השמים אפי' הם בכל הלבנה אסור ואור הכוכבי לא מקרי אור לדבר זה ואפשר דאם מחירים היטב יש לחוטע עכ"ל: כה שהוא לנוע בדרכיו (טור) ולא יסתכל (רש"ם): כו מחפיל. ואין מקקין לדבר זה אלא מפני טורך גדול (ב"ח הרמב"ם) פי' מחגבר עליו. ובכ"ם אע"פ משמע דבבית אפל מותר לכתחלה ע"ש: כז ואם יחדו לו כו'. ל"ע דגם בביתו אסור לשמש אם אין לו חדר וכמ"ש ס"ו וא"ל דבאכסנאי אפילו ישן שם אדם אסור דקשה באחת מ"שו"ל דאכסנאי אם הוא בחקו' אחר ואשתו בחדר אחר אסורים ללכת זה שמתת ירגישו בהם בני הבית מ"כ בית הוקה בעי' ולא שני בחדר: כח בעליתו של בע"ה. שמתה יהא קרי עליו:

לילה לדרך. ואע״ג דחייב לפרוך אחתו כמ״ש ס״ח סי״ט בלילה שלפניו (רמ״ח בתו׳ וכ״כ הלבוש) וכב״ר פ״ד מסמע בהדיא בח״כ דבריהם
אחר ולא דהרמב״ם קאחר מדרך הרשות ובגמר׳ אחרי מלך הדין ואם יכול לפייס ער שתמחו ס״ר דהא כתב ולא ביום שנכנס לחרחן וידוע
ריקון בכל ע״ז ושמרת ח״ה הוא ויש לדחוק ולחלק ואמ׳ יורה דרכו דמלך רשותה הוא וגם מ״ש המור בסמוך דלא יבעול אלא בפיתקה הרבה
אחתו ויכיה לה״ל הרמב״ם כפיה מלא כובד ממתניו ולמעה וכו׳ ע״ז ודאי מדרך רשותה קאחר דאל״כ בטלת עונה האורה בתורה:

ראיה לדרך או בראה מן הדרך ולא לפניתם ולא לאחריהם: (והא דבריה הסימן שחייב לפוקדה
אחרי כסהות הוכבו יוסב בקרון וכאן אחרי במהלך. מהרש״ל)

הרמב״ם כמתו על מסרת שת״נוק ישן עלירה אותו רש״נוק נכפה ולא אמרן אלא דלא הוי בר שרתא
בל הוי בר שתא ליה לן כה ולא אמרן אלא דלא פנה ירה עליה אבל פנה ירה עליה ליה לן בה:
ירה ליה לן כה ולא אמרן אלא דלא פנה ירה עליה אבל פנה ירה עליה ליה לן בה:
מה ששין כה עם אשתו צריך שתהא ראשה ורגלותיה זה לצפון וזה לדרום:

רמא שלא להשתין ערום כפני מטתו׳ וכו׳ ס״א:

אחר מחרבים ששונא הקב״ה א המשתין כפני מטתו א ערום המשתין לפני מטתו ערום מביא
ורי ב עניות ולא אמרן אלא מחרר אפיה לפוריא (פי׳ למטה) אבל ג לבראי ליה לן בה
מחרר אפיה לפוריא נפי׳ לא אמרן אלא כארעא אבל ד בבנא ליה לן בה:

מנהג דבתמה אסור: ד כמנהג ליה לן בה. ומ״מ ח״ל צריך שיכסה עליו כליכה״ם ספי׳ פ״ז הח״ל לו בלא הרהור תורה
לסיים הלכות שבת ועוד נחזרה בכלל ולא״ל לחן:

מגן דוד — הלכות שבת — מגן אברהם

נשר הבית נחרת דבל כחבי כל האחיר שבת כהלכתו אפי׳
עלו׳ כלים מוחלין לו אינה לעיקר אי לא עשה תשובה
מהכי ואי עשה תשובה אינה ל״ל. וכרא״ה דאיירי שעשה תשובה
שבה לא מהכי שהם מוחלין לו כדאית׳ בפ׳ יה״כ עבר על כריתו׳
לא תעבה תולה ואיתה
לכן בעבורו
שם סמה כהלכתו מהכי
מיסמנהל לו: (א)
לצרך לאחרים. נעור
ולא תל״ע עשה שבתך
מלאכת נכרים סיינו כדלא
לה אבל אסור ליה לרך
מי לגלגו כו׳ ורא דאל״ר
מלאכת לבר מועט ומעשו
הוא מלאכת מלאה רבא אפי׳
הסמא סיינו אפי׳ אם הסמע
ל ובהה פעים בשאתי
בנ לכני אלא הר״אם כמוכי
ל מעט מבלי ואין מספיק
ל אל אחרי״אם אלי בכלל
בנר מל בו אם לאו ולא
דעה בחר. אח״כ מצאתי בפירקי אבו׳ ברש״י אפי׳ על הרי מבל׳
ראיה אחר הוי עז בגמר שכתב ח״ל הכף לאחה מבל׳ ר״ע אומר
בנת מבלי מבלה דבן חיים לאחרוויי דר״ע לא אחר אלא לאחי שבתו
בנרים אבל אחרים לזרז עצמו בכנ׳ ובער לבבר שבתו ביום ע״כ
לאחים אבל אחר בשר לבבר הבב׳ ול יאמ׳ מיאך לחסר
ר״ל מדבר אים יכיף מוסיפין לו כדאית׳ כו׳ ירבה ביאור דבריו
בה סקנ׳ לעל מ״ש קודם דים חיוב לעונג שבת וקנ׳ מאל ר״ע עשה
חל בלאחים פי שהאחר אלא יאחר אדם מעו׳ בשביל אכילה ושתיה
אחרונה ע״ש אמנו בכל ומב בכל ולא תיכול לאוחין והרגנולים ל״ל
בשבת לאם שמוקיו בשביל אלא יהיה עני וא״כ בטל עונג שבת
ל״ל יאל בדברי ר״ע אלא הוא מיירי בחי אל״ל לו להוציא
עונג שבת ח״ל כל שאפשר לו צריך להוציא לפי עשרו וא״כ קשה
מי בסא דהשב לה הי׳ היינו שהשעה דחוקה לו ונהפיק דבינו
הם בסא דהשב דחוקה לו דא״ל לדידיה שהיה לו מעט אבלו ומי
לאחרים דהיינו אחתיה היו מיחנין לו סיפוק לכל שנו כדרך
ים לאחרים בנהנין קדושי ולריך אחדע דהר״ע דאחר עשה
חול היינו אחין שחמין ולו״ל הלדק׳ בשבת כי אם על ב׳ שעודות
בפ׳ כל בחבי דף ק״ח וא״כ היה אפשר לדבינו אם הוא בכלל זה כיון לצריך לסיפוק אחרים והנו לדקה מחילה לא נחייב בשבת רק בב׳ שעודות
ל״ל בכלל חיוב עונג בלל א״ר דהשעה דחוקה היינו אחין לו כלל מעט ומעולל הכל על הלדקה אם נעשה לו מדברי רש״י שדרש שתוכים בחשעיות
ולא״ל אם דברי רש״י הייתי מפרש

רמב א לכבד שבת׳ ולא יפחות משני תבשילין (וזהר בראשית
עשוד ק״ל) ובתיקוני שבת שיאכל בכל סעודה מג׳
סעודו׳ דגים ע״ז וע״ל דכל א׳ לפי מנהגו בת״ס סי׳ רפ״ח: אם העדלים
מיקרין הסער דגים נכון לתקן שלא יקנו דגים. ולאיש מתשבה שפ״ל
דבריתות (ל״ג): כתוב בס׳
עולת שבת מ״ה מסתע מסונית
דפסחי לע״ג דבי״ם בעינן חבי לה׳
לבל בשבת אסרולה לעשות הכל
לכם עשה ובלבד שלא יבטל זמן
התפלה ע״כ. ואני אומר בשתקע
הדבר ולא לאחר דהא כתיב ג״כ
שבת לה׳ אלקיך אלא ה״ק אף על
פי דל״ת פלגי כי״ע ולאחר לו כולו
לה׳ וכו׳ אבל בשבת בעי׳ נמי לכם
כ״ה בעור ובנגן׳ והוא לא הערתיך
תינה נמי ואפשר שנשתה מועדת
לעניתיה עסקי׳ ר״ן וכ״ר ס״ם
רפ״ח: ב שהשעה דחוקה
היינו מי שיש לו מזון ל״ד סעודות
לאכול כל יחות הבטע בכל יום ב׳
סעודו׳ לא יטול מן הצדקה לאכול
סעוד׳ ג׳ והכי אמרי׳ בפ׳ כל בחבי ע״כ ב״ש ע״ש וברמב״ם כפי׳
המשנה כתב דלא יאכל בת״ם כלום ויאכל סעוד׳ ג׳ בשבת והיינו כדמבני
בגמ׳ מעיקר הוס ל״ל דלא מוקמי׳ ליה בגמ׳ כר״ע אלא לר׳ חידקא ע״ם ומ״מ
אם אין לו אלא ב׳ סעודות לא יטול מן הצדקה לאכול סעודה ג׳ וכ״כ ב״ם
עמ״ם סי׳ רע״ג ס״ב: לוין ברבית למורך סעודה שבת אם אם סעודה מצוה
(ס״ל ירוש׳): ג בכבד שבת׳ כלומר אלא יכבדנו בע״ם שיהו פטיי לכבוד
שבת: ד לעשו׳ מהם לחמים ומכיח בד״ח סמוך לזה מדכתב המור כי
תר״ב שיאכל מולין בטהרה בו׳ ימים שבין ר״ה לי״כ ובקה אלא ט״ הם
אלא ע״כ בי״ע בלא״ה אוכל בטהר׳ וא״ע לחדרבה מפס מוכח דבשבת א״ל
לחבר דאל״כ יאמרו רקו׳ כשתסיר שבת׳ וב״ט אל ר״ה ו״ל דר׳ חיי׳ הוה
מקדש ע״פ הראיה כדאי׳ במסכת ר״ה וא״כ הוה רק יום א׳ ט״ו ל״ל ראיה
לזה מתעניה דף כ״ה דביתהו דר׳ חנינא כל ע״ם היתה מסקה הקטר
שיהו סבורי׳ שאפה׳ פת ומ״מ מוכח מדברי רמ״ח שהטעו לאכול פת כשר
ואם כן צריך לאכול החלות בשבת ולא פת אחר ומיה״ם סי׳ רע״ד ונם כדי
לקיים מצות תלה לפי שהבדה חלתו של עולם כדאי׳ בשבת פ״ב (מ״ב):

רמב׳ מבני

הלכות שבת

רמב להזהר בכבוד שבת׳ וכו׳ סעיף אחד:

א (א) אפילו מי שצריך לאחרים אם יש לו מעם משלו צריך לזרז
עצמו לכבד את השבת ולא אסרו עשה שבתך חול ולא הצטר
לבריות אלא לפי ב שהשעה דחוקה לו ביותר על כן צריך לצמצם
בשאר ימים כדי לכבד השבת. המקנרת עורא שיהיו מכבדים בגדים
בחמישי בשבת מפני ג כבוד השבת:

הגה ב נהגין לנגון כדי שיעור חלה בגיה ד לעשות מהם לחמים לבעלם
עליהם בשבת ויום טוב (סמך מהרלבי רש מסכת ר״ה) והוא
מכבוד שבת ויום טוב ולין לבעלם. יש שכתבו שבתקנת מקומות נהגו
לאכול עליה״ם שקורין שטע״ל״ה בלא שבת וכר לתן מהים מכוסה לתפלה
(מהרי״ל ולא רמיתי לקום לזה):

דין

לאלה רח״ם
לעיבה בחיים
פירוש סי׳ רחה:

כאר הגולה

מפסיק קיב מגרסות
ס״ל בם בסמוך:
תרגם אי יו בשבת
סב:
מקור חדושי רש״י
בפירוש הפרקי מגנות
פ״ה, תוס׳ ופסחים קי״ל
מפסחי קי״ב קי״ל
בגנת קמה פרק ב׳:

קטרת זקנים

לאחריתם וכן על
בגדת הדרך לא
לפניהם כאי לפנינו
שרך בבראתו וכאי
לאחר שרך בראתה
דרמא לא לפניהם
ולא לאחריהם כאי
אבל אחר ודוקם
ות״ש הירץ
כשהשת יוצאת
שקו לדרך אז אסור
ל אמש ע״ש כי אז
אין צרך לזקיקה:
רמא א המשתין
מים כו׳
אר אם רבא לבוש
ומשתרין לפני מטתו
וגם ערום אורתא
דסלהא נקם (רש״י
בפסחה ניך הי׳ ו׳)
הן הנוטל צפורנ׳
בסר נפ׳ מביא לידי
עניות ולשכחת
ולקבו בנים (כ״ה)
אלא ישלן דרך ה״ה
בתחילה ב״ר שמאלו
רבתא״ א ואת״כ יד
ימין אל״ה ב״ר
(אבודרה׳ בש״ה הבמי
צרפת ומרובנציא):
רמב א אפילו מי
שצרך כו׳
ולא אמרן עשה
שבתך חול מ׳ אלא
מי שהשעה דחוקה
לו ביותר שאין לו
אלא כח שבתנין לו
מן הצדקה אבל
לקחין לו ולתרת
לעות ע״ז לא אסר
ר״ן דעשה שבתו
חול רק כראמרת
חז״ל אסר הקב״ה
בניהו עלי ואני מוחל
אבל א״א לו צרך
לכבד השבת כפי
כולתו מ״ם לא ילוה
אלא א״ב יש לו
פרוטה ויכל להתעש
כמשתו״ל בפ׳ כל
כתבי עשירי שבכל
ארצות כסרה הם
ובין להתעשר מקנ׳
שמבטרין השב״ת
שצרך לכבד השבת
קונים שיתעשר כי
כל מתנתן קצונה
לאדם מר״ה לר״ח
הין מהוצאות
שבתות ו״ם והוצאו
בגיו לה״ח (נסרא)
ד״א אף הוצאה ר״ח
מה שבראין
התנוחות להרב
שלום בר״ה (א״ר
בשם הרשל) וכ״כ
בפסקתא ומשם כל
הוצאות קצובים
לאדם מתשרי הוין
מקשר׳ ר״ה ח״ה
ש״בחות ר״ח ״פ
(שקעשתי בשם
מהר״ן מקראקא).
בגהנין מ׳ (כתב
ס״כ סי׳ א שמוחר
לעשות בע״ש עסק
גדולה ומחלקו דנשי
מסנה כל א׳ כדי
שיעור הלה ושפיר
עבדי הכי ראחרונים
ב״ר ס״ם שב״ר דבראו
גדולקים קליע ל״ל
כדעת מ״ב רב״ל דה
שכל א׳ הרה רשמה
לביתה אבל לא על
אינו מרגיל שגלגלין
עלין) העיקה ורוק
בגלע״ר):

על מאר יש בבית
ל״ר יש בבית